

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۳۹۳

شماره ثبت ۵۶۷

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۸/۲/۲۸

یک شوری

طرح مستثنی شدن بانک رفاه کارگران از سقف مجاز تملک سهام
بانکهای تجاری غیر دولتی

کمیسیونهای ارجاعی

اصولی: اقتصادی

فرعی: ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای
سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

متن سوابق قانونی به دلیل حجم زیاد، جداگانه چاپ می شود.

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای ۴۰ نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

بر اساس اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی استوار شده است ولیکن به هر تقدیر تاکنون در رویه‌های قانونگذاری و مقررات‌نویسی دو رویکرد دولتی و خصوصی غالب بوده است و قلمرو غیردولتی و غیرخصوصی که می‌تواند شامل تعاونی‌ها و نهادهای عمومی غیرعمومی (که دولتی و خصوصی نیستند) باشد، فاقد قوانین و مقررات خاص خود مانده است و در ادوار مختلف و با توجه به سلايق و رویکردهای دولتها آنها را بعضاً تابع ضوابط دولتی و یا تابع ضوابط خصوصی می‌دانند و بعضاً مصادره به مطلوب از احکام قانونی و مقرراتی صورت می‌پذیرد.

بنابراین بر اساس اصول و سیاست‌های کلی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری در ارتباط با اجرای اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی خودشان نمی‌توانند مشمول احکام واگذاری و خصوصی‌سازی بر اساس اصل چهل و چهارم (۴۴) باشند.

در مورد نهادهای عمومی غیردولتی نیز دو حیطة مشخص وجود دارد که بعضاً با یکدیگر یکسان فرض می‌شوند. برخی از نهادهای غیردولتی نظیر سازمان تأمین اجتماعی، شهرداری‌ها و یا تعاونی‌های فراگیر ملی مشابه با آن هستند که بدون اتکاء و ابتناء به منابع دولتی تأسیس شده و ادامه فعالیت می‌دهند ولی برخی از نهادهای عمومی وجود دارند که با منابع و اعتبارات دولتی تأسیس شده و در حال حاضر نیز بخش اعظمی از منابع بودجه اعتبارات و غیره مورد نیاز خود را از دولت دریافت می‌دارند و فقط اطلاق نهاد عمومی غیردولتی بر آنها از بابت رهاسازی مقررات دولتی و تسهیل و تسریع در تصمیم‌گیری و غیره صورت می‌پذیرد.

سازمان تأمین اجتماعی یکی از مصادیق نهادهای عمومی غیردولتی نوع اول است که بدون اتکاء و ابتناء به منابع دولتی تکوین یافته و ادامه فعالیت داده است و پرداختهای دولت و تعهدات دولت به سازمان مزبور از بابت اعطای بودجه اعتبار یا کمک و مساعدت دولتی نیست بلکه حق بیمه‌هایی است که دولت به‌عنوان سهم کارفرمایی متعهد و متقبل شده است؛ فلذا این نوع نهادهای عمومی غیردولتی با انواع دیگر آن که با اتکاء و ابتناء به منابع عمومی تأسیس شده و فعالیت می‌نمایند متفاوت خواهد بود، به‌ویژه آن که سازمان تأمین اجتماعی در ارکان عالی خود به‌صورت سه‌جانبه (کارگر، کارفرما و دولت) اداره می‌شود.

به موجب قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران و بر اساس ماده (۵۳) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ که سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان مجری آن تعیین گردیده است به منظور حفظ و ارتقای ارزش ذخایر و اندوخته‌های بیمه‌شدگان مقرر گردید که مازاد درآمد بر هزینه سازمان تأمین

اجتماعی از طریق بانک رفاه کارگران سرمایه‌گذاری شود و به همین دلیل در سال ۱۳۳۷ بانک رفاه کارگران با مشارکت کارفرمایان و بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی تأسیس گردید و دولت نقشی در شکل‌گیری و تداوم فعالیت آن تاکنون نداشته است.

در مقطع پیروزی انقلاب اسلامی تسامحاً و سهواً بانک رفاه کارگران که متعلق به میلیون‌ها نفر بیمه‌شده و مستمری‌بگیر بود دولتی قلمداد شد و دولت اداره آن را برعهده گرفت ولیکن ریالی از سوی دولت برای توسعه و فعالیت آن هزینه نشد، تا اینکه بعدها این موضوع اصلاح و مالکیت و مدیریت بانک رفاه کارگران به سازمان تأمین اجتماعی بازگشت. نتیجه آنکه بانک رفاه کارگران جزء ذخایر اندوخته‌ها، سرمایه‌ها و امانت چندین نسل بیمه‌شده و مستمری‌بگیر سازمان تأمین اجتماعی بوده و امانت حق‌الناس و یک نوع مالکیت مشاع بین‌النسلی است و از این نظر در حال حاضر به چهل میلیون نفر بیمه‌شده و مستمری‌بگیر تعلق دارد و می‌توان آن را سهامی عام‌ترین شرکت و به نوعی تعاونی فراگیر ملی قلمداد نمود جالب اینکه در سال ۱۳۵۸ دولت موقت ظرف مدت چهل و پنج روز متوجه ماهیت بانک رفاه کارگران شد و آن را از حالت مصادره خارج و مالکیت بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران را در بانک رفاه کارگران به رسمیت شناخت.

از طرفی این بانک علاوه بر انجام عملیات معمول بانکداری طبق استانداردها و رویه‌های ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی در واقع به‌عنوان بانک عامل سازمان تأمین اجتماعی عمل نموده و به منظور تسهیل و تسریع در ارائه خدمات سازمان تأمین اجتماعی به بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران نسبت به ایجاد شعب و باجه‌های خدمات‌رسانی خاص

بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران اقدام می‌نماید و به نوعی جزء لاینفک شعب و مراکز درمانی سازمان تأمین اجتماعی و یکی از اجزاء و عناصر اصلی خدمات‌رسانی به بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران می‌باشد.

واضح است که احکام مربوط به تجدید سهامداری بانکهای غیردولتی و تعیین حد برای تملک حداکثر سهام این قبیل بانکها با هدف جلوگیری از تکاثر و تطاول ثروت در دست یک یا چند نفر بوده است و در حالی که بانک کارگران متعلق به چهل میلیون نفر بیمه‌شده و مستمری‌بگیر می‌باشد نمی‌توان آن را تجاری و خصوصی تلقی نمود و از طرفی هم این بانک نمی‌تواند دولتی باشد چرا که این بانک ماحصل دسترنج و عرق جبین میلیون‌ها بیمه‌شده و مستمری‌بگیر در نسلهای قبلی و فعلی می‌باشد.

در حال حاضر بر اساس مصوبات شورای پول و اعتبار دو نوع اساسنامه برای بانکها در کشور ملاک عمل قرار دارد؛ یکی اساسنامه بانکهای دولتی و دیگری اساسنامه بانکهای خصوصی و تعمیم و تسری هر یک از اساسنامه‌های موصوف به بانک رفاه کارگران که ماهیتی عمومی و غیردولتی دارد و خصوصی نیز نیستند محل تأمل اشکال و ایراد است. فلذا لازم است بانک رفاه کارگران از حدود مالکیتی مندرج در اساسنامه نمونه بانکهای تجاری غیردولتی شورای پول و اعتبار مستثنی گردد و مالکیت بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران به رسمیت شناخته شود. لذا طرح ذیل به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود:

محبوب - شیویاری - بابائی صالح - جعفرزاده ایمن آبادی - امیرحسنخانی -
بیگلری - بنایی - آقاپورعلیشاهی - سیده فاطمه ذوالقدر - فرهنگی -
محمداسماعیل سعیدی - حمداله کریمی - محمودزاده - حسینی کیا - نانوآکناری -

جلودارزاده - بیرانوندی - لاهوتی - یوسف نژاد - فیضی زنگیر - انارکی محمدی -
امینی - مقصودی - احمدی لاشکی - سمیه محمودی - تربتی نژاد - کمالی پور -
صفری - محمدیان - بدری - تاج الدین - نیکزادی پناه - قاضی پور -
الماسی - بختیار گلپایگانی - نظر افضلی - رضا کریمی - حسینعلی شهریاری -
انصاری - خضری

عنوان طرح:

مستثنی شدن بانک رفاه کارگران از سقف مجاز تملک سهام بانکهای تجاری غیردولتی

ماده واحده - بانک رفاه کارگران از شمول احکام قانونی و مقرراتی
مربوط به سقف مجاز تملک سهام بانکهای تجاری غیردولتی مستثنی
بوده و از لحاظ مالکیت سهام کمافی السابق به فعالیت خود ادامه خواهد
داد. بدیهی است بانک مزبور در سایر موارد تابع مقررات بانکداری
جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر

معاونت قوانین در مورد طرح مستثنی‌شدن بانک رفاه کارگران از سقف

مجاز تملک سهام بانکهای تجاری غیردولتی تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۰ - قبلاً تقدیم نشده است.

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی

با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان با انقضاء شش ماه

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۲۷-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد. ندارد.

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد. ندارد.

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد. ندارد.

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد. ندارد.

ب- ماده ۱۳۸- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی‌باشد. بیش از یک موضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رای نمایندگان ندارد.

می‌شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- ۱- عنوان برخلاف اصل ایجاز پیشنهاد شده است و تصویب آن به عناوین قوانین افزوده و مغایر با سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی مبنی بر جلوگیری از تورم قوانین است. پیشنهاد می‌شود طرح به صورت الحاق یک تبصره به یکی از قوانین مرتبط، نظیر ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی ۱۳۸۷/۵/۱۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن ارائه شود.
- ۲- در مقدمه توجیهی دلایل ارائه طرح به وضوح بیان نشده است.
- ۳- طبق اساسنامه بانک رفاه کارگران مصوب شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸، این بانک در زمره بانکهای تجاری غیردولتی است و مطابق ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی اصلاحی ۱۳۹۷/۳/۲۲ بانکهای تجاری غیردولتی «صرفاً در قالب شرکتهای سهامی عام و تعاونی سهامی عام مجاز به فعالیت هستند...» فلذا استناد طراح محترم در مقدمه توجیهی به اینکه بانک رفاه کارگران نه خصوصی است و نه دولتی، صحیح نمی‌باشد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد.

وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد.

وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.

لازم نیست.

تعداد یک برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف- نظر اداره کل

۱- به منظور جلوگیری از تورم قوانین پیشنهاد می گردد طرح مذکور در قالب الحاق یک تبصره به ماده (۵) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵، تهیه و برای تصویب ارائه گردد.

۲- با توجه به عبارت «احکام قانونی و مقررات مربوط» در ماده واحده طرح، پیشنهاد می گردد که قوانین و مقررات مذکور احصاء گردد.

ب- سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح مستثنی شدن بانک رفاه کارگران از سقف مجاز تملک سهام بانکهای تجاری غیردولتی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
۱	قانون اساسی		اصل ۴۴
۲	سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب مقام معظم رهبری	۱۳۸۴/۳/۱	کل بندها
۳	قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۸۶/۰۸/۰۹	کل مواد
۴	قانون تأمین اجتماعی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۵۴/۰۴/۰۳	۵۳
۵	قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۸۷/۰۳/۲۵	۲ الی ۶
۶	اساسنامه بانک رفاه کارگران	۱۳۳۹/۰۲/۱۹	کل مواد
۷	قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۷۳/۰۴/۱۹	ماده واحده